

T I J D S C H R I F T

VAN HET

NEDERLANDSCH GENOOTSCHAP

VOOR

MUNT- en PENNINGKUNDE

ONDER DE ZINSPREUK:

„Concordia res parvae crescunt“

TE

AMSTERDAM

2^e Jaargang

AMSTERDAM

G. THEOD. BOM EN ZOON

1894

DE STEPELSNIJDERS VAN 'S RIJKS MUNT
TE UTRECHT
IN DE LAATSTE 50 JAREN.

De werkkring der stempelsnijders van 's Rijks Munt omvat verschillende takken van stempelgravure, zoowel de eenvoudigste als de meest artistieke. Aan hunne zorg is toevertrouwd de vervaardiging der Rijks ijk- en keurstempels, ook van zegelstempels, en verder die van de zoogenaamde dienststempels der onderscheiden muntspeciën, d. i. de inwaartsche stempels, waarmede wordt gemunt. Bovendien is aan hen opgedragen de vervaardiging van de matrijzen en poinçoenen, waaruit die dienststempels worden getrokken, welke matrijzen worden verkregen door afslag van een eersten opwaartschen stempel, naar het geboetseerde model gemaakt. Dit model wordt soms door een anderen kunstenaar verstrekt, maar is ook meermalen het werk van 's Rijks stempelsnijders. Eindelijk zijn deze gehouden de vervaardiging

op zich te nemen van de medaillestempels, die aan 's Rijks Munt worden aangevraagd door HH. MM. de beide Koninginnen, door de Departementen van Algemeen Bestuur, door vereenigingen en door bijzondere personen.

Het behoeft geen betoog dat het boetseeren van modellen en het graveeren van stempels, zoo voor munt als voor gedenk-, prijs- en eerepenningen, de Rijks stempelsnijders brengt in den breeden kring der beoefenaars van beeldende kunst, en van hen eene ontwikkeling en kunstvaardigheid vordert, die niet verkregen wordt dan door ernstige studie gepaard aan een wezenlijken kunstenaars aanleg. Is in elke richting der kunst de bereiking van eene hoogte, die recht geeft op den eervollen kunstenaars naam, niet voor allen weggelegd, die er naar streven, allerminst is die hoogte in de medaillen en muntgravure gemakkelijk te naderen, omdat de gelegenheid tot opleiding daarin in ons land weinig gevonden wordt. Voor teekenen, boetseeren, beeldhouwen, kunstvakken waarvan de beoefening voor een aanstaanden stempelsnijder onontbeerlijk is, staan de daarvoor bestemde scholen open, maar het graveeren in staal moet geleerd worden van een vakman, die zich daartoe leenen wil; zelfs is eene gelegenheid in het buitenland te zoeken dikwijls aanbevelenswaard. Die moeielijkheid, om zich de graveerkunst eigen te maken, verhoogt de aanspraken op

waardeering van hen die zich daarin een welverdienden naam hebben verworven.

Dit gevoelde zeker indertijd Dr. WAP, die in den 4^{den} jaargang van het tijdschrift *Astraea* in 1854, onder den titel van „*Stempelgraveurs en Stempelgravure in de Nederlanden*” belangrijke bijzonderheden heeft medegedeeld betreffende dit kunstvak en zijne beoefenaars. Aanvangende met JURRIAAN (GEORGE) POOL, bespreekt hij al de meest bekende graveurs van de 17e en 18e eeuwen en van de eerste helft der 19e. VAN ABEELE, de beide LUTMA’S, VAN DISHOECKE, de Gebr. SMELTZING, DRAPENTIER, BOSKAM, M. en J. G. HOLTZHEIJ, VAN SWINDEREN, VAN MOELINGEN, VAN CALKER, VAN BAERLL, MARMÉ, VAN BERCKEL, A. en J. J. BEMME, SIMON, BRAEMT, GEORGE, MICHAUT, de drie VAN DER KELLEN’S, SCHOUBERG, ELION, M. C. DE VRIES, en meer andere meer of minder verdienstelijke kunstenaars worden door hem vermeld, met opgave van hunne belangrijkste werken. Het is misschien niet van belang ontbloot dien arbeid van Dr. WAP 1) aan te vullen en te vervolgen met hetgeen mij bekend is van het leven en

1) Levensbeschrijvingen van Nederlandsche stempelgraveurs van den lateren tijd zijn mij overigens niet bekend; alleen ken ik de mededeelingen van C. P. SERRURE in het *Historisch Tijdschrift* van den hoogleeraar L. G. VISSCHER (1842) omtrent graveurs der XVIIe eeuw, en de aanteeke-

werken der stempelsnijders van 's Rijks Munt in de 2^e helft van deze eeuw. Hiertoe willende overgaan, meende ik aanvankelijk niet te moeten afwijken van de door Dr. WAP in acht genomen chronologische volgorde, maar ik maak eene uitzondering ten opzichte van een man, die in zijn eervollen, langdurigen loopbaan als kunstenaar veler achting heeft verworven, die gedurende zijne 48-jarige werkzaamheid aan 's Rijks Munt de sympathie gewonnen heeft van allen, die hem in die inrichting gekend hebben, die door eene ernstige ongesteldheid getroffen noode zijne betrekking verliet, maar daar ook slechts noode gemist wordt, ik bedoel

JOHAN PHILIP MENGER.

In 1818 te Utrecht geboren, genoot hij het eerste kunstonderwijs van DAVID VAN DER KELLEN, graveur aan 's Rijks Munt. Van welken invloed dit onderwijs was op den jongen kunstenaar kan blijken uit het vervaardigen van de twee eerste der hierachter genoemde stempels, nl. van de penningen ter gedachtenis van P. C. HOOFT en van PRINS WILLEM GEORGE

ningen in de biographische werken van IMMERZEEL en KRAMM (*De levens en werken der Hollandsche en Vlaamsche kunstschilders, beeldhouwers, graveurs en bouwmeesters*). Het *Skizzenbuch* van BOLZENTHAL loopt slechts tot 1840 en bevat enkele onnauwkeurigheden.

FREDERIK, vervaardigd op resp. 18 en 19-jarigen leeftijd. Op 20 jarigen leeftijd viel het hem ten deel, om op 's Rijks kosten zijne studiën voort te zetten aan de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten te Amsterdam en bij den beeldhouwer LOUIS ROYER. Reeds in 1839 werd hem de groote zilveren medaille voor het boetseeren naar het leven toegekend. Een paar jaren later naar Utrecht teruggekeerd, werd hij in 1845 aangesteld tot hulpgraveur aan 's Rijks Munt, en achtereenvolgens tot 2^{den} en 1sten stempelsnijder bevorderd, heeft hij zich door zijne talenten, ervaring en toewijding hoogst verdienstelijk gemaakt, en zich mogen verheugen in het vertrouwen en de tevredenheid van het Muntbestuur, totdat hij in 1891 om gezondheidsredenen zijn eervol ontslag vroeg en verkreeg.

JOHAN PHILIP MENDER huwde in 1843 met EUPHROSINA JOHANNA PARRÉ, zuster van den landschapschilder MATHIAS PARRÉ JR., welk huwelijk reeds in 1861 door den dood zijner geliefde gade ontbonden werd. Zij schonk hem drie zoons en eene dochter. Zijn oudste zoon, J. P. M. MENDER, heeft zich als zijn vader aan de graveerkunst gewijd, en is thans stempelsnijder bij 's Rijks Munt. Zijne eenige dochter vergezeld haren vader naar Asten (N.-B.), waar hij zich ter wille zijner gezondheid metterwoon gevestigd heeft.

In *De levens en werken der Hollandsche en Vlaamsche kunstschilders, beeldhouwers, graveurs en bouwmeesters*", waaraan deze bijzonderheden gedeeltelijk ontleend zijn, vermeldt de heer KRAMM eenige van de hier volgende voornaamste penningen van dezen verdienstelijken kunstenaar.

1836.

Penning voerende op de Vz. de beeltenis van P. C. HOOFT met het omschrift PIETER CORNELISZON HOOFT. GEB. 16 MAART 1581. OVERL. 21 MEI 1647. Onder de beeltenis I P N F De Kz. heeft het opschrift

DE
OPGAANDE ZON
DER
HOLLANDSCHE
LETTERWIJSHEID

Grootte 48 mm.

1837.

Gedenkpenning ter gedachtenis van WILLEM GEORGE FREDERIK PRINS VAN ORANJE.

Vz. De beeltenis van den Prins met het omschrift: GVIL. GEORG. FRED. PRINC. AVR. COM. NASS: NAT. HAGAE — COM. XV FEB. A. MDCCXXIV

Onder de beeltenis: I. P. MENGER F

Kz. Zijn grafmonument met het omschrift:

PARENTVM AMOR. PATRIAE SPES.
FRATRIS DESIDERIVM.

Onder het monument : OBIIT PATAVII
VI IAN. A. MDCCXCIX.

1845.

Gedenkpenning op de opening van de nieuwe
beurs te AMSTERDAM. (Beschreven bij DIRKS 1)
Nº. 642.)

1849.

Prijspenning van Willem III, zoo met Hol-
landsch als met Latijnsch omschrift. (Beschreven
bij DIRKS Nº. 693, 694.)

1852.

Gedenkpenning op de onthulling van het
standbeeld van REMBRANDT. (Beschreven bij
DIRKS Nº. 729.)

1853.

Gedenkpenning op het huwelijk van PRINS
HENDRIK DER NEDERLANDEN met AMALIA PRINSES
VAN SAXEN WEIMAR EISENACH. (Beschreven bij
DIRKS Nº. 744.)

1) J. DIRKS, *Beschrijving der Nederlandsche of op Neder-
land en Nederlanders betrekking hebbende penningen, ge-
slagen tusschen Nov. 1813 en Nov. 1863.*

1854.

Gedenkpenning op de oprichting van het standbeeld van WILLEM II te 'S-GRAVENHAGE. (Beschreven bij DIRKS N°. 758.)

1856.

Eerepenning aan W. HUTSCHENRUYTER aangeboden bij het 25-jarig bestaan der muziekvereniging „Overeenstemming uit kunstgevoel” te SCHIEDAM. (Beschreven bij DIRKS N°. 784.)

1857.

Gedenkpenning op het eeuwfeest der Loge »la Vertu« te Leiden. (Beschreven bij DIRKS N°. 794.)

1860.

Gedenkpenning op de droogmaking van het Haarlemmermeer. (Beschreven bij DIRKS N°. 733.) 1)

Verder bestaan van de hand van J. P. MENGER een aantal penningen, waarvan de belangrijkste hier volgen.

1) Deze medaille is eerst in 1860 gemaakt, en wordt hier dus op dit jaar vermeld, omdat de werken van den heer MENGER worden opgenoemd in de chronologische volgorde hunner verschijning, en niet in die van de feiten, waarop zij betrekking hebben.

1860.

Penning geslagen bij gelegenheid van de Maskerade der Leidsche studenten bij de viering van den 285sten gedenkdag der stichting van de Hoogeschool. (Beschreven bij DIRKS N° 823, en daar ten onrechte aan v. d. KELLEN toege- schreven.)

1861.

Gedenkpenning op het 225-jarig bestaan der Utrechtsche Hoogeschool. (Beschreven bij DIRKS N° 848.)

Prijspenning van de stad UTRECHT. (Beschreven bij DIRKS N° 858.)

1863.

Gedenkpenning op het halve eeuwfeest van Nederlands onafhankelijkheid. (Beschreven bij DIRKS N° 900.)

1865.

Gedenkpenning op CORNELIS BROERE, gedurende 30 jaren hoogleeraar aan het Seminarium te WARMOND. (Beschreven bij DIRKS N° 829, en daar gebracht op het sterfjaar van BROERE.)

1866.

Prijspenning van het Genootschap van Proef- ondervindelijke Wijsbegeerte te ROTTERDAM,

gewijzigd naar den bestaanden penning van G. VAN MOELINGEN, afgeteekend bij v. LOON *Vervolg No. 451*. (Beschreven bij DIRKS N°. 209.)

1867.

Eerepenning op JACOB BAART DE LA FAILLE.
Vz. (Gesneden door VAN DER KELLEN) zijne links gekeerde beeltenis, waaronder v. d. k.
Omschrift bovenlangs: »IACOBO BAART DE LA FAILLE" en onderlangs
 VIRO CLARISSIMO
 M. D. MDCCCXVII-XXIVMAII-MDCCCLXVII.
 AMICI.

Kz. ESCULAAP, met zijne linkerhand rustende op zijn slangestaf, reikt met de rechter een beker artsenij aan een man (zittende op den grond) en aan eene vrouw (staande met een kind op den arm); daarachter eene stralende ster. In de afsnede: J. P. M.
Omschrift: PER DECEM LVSTRA SEMPER VIGILANS.

Grootte 65 m.M.

1869.

Gedenkpenning op het 100-jarig bestaan van het genootschap van proefondervindelijke wijsbegeerte te ROTTERDAM, tevens ter eere van den stichter S. HOOGENDIJK.

Vz. Gelijk aan die van den prijspenning, maar in de afsnede leest men alleen J. P. MENGER P.

Kz. Binnen een slangerond het opschrift:

SOCIETAS
PHILOSOPHIAE
EXPERIMENTALIS
BATAVA
ROTODAMI
CENTESIMUM
NATALEM
CELEBRANS.

Omschrift: IN MEMORIAM STEPHANI
HOOGENDIJK FUNDATORIS.
MDCCCXIX.—MDCCCLXIX.

Grootte 40 m.M.

1871.

Gedenkpenning op den dood van Koningin
SOPHIE VAN ZWEDEN.

Vz. Eene gedrapeerde vrouwenfiguur legt een
krans op eene kolom, waarop een ge-
sluierde urn staat en waartegen een wapen-
schild (ZWEDEN) en eene omgekeerde
brandende toorts. Op de kolom een krans,
W.

waarin del etters F. A. A.

L.

Omschrift: ULLA · DIES · MEMORI ·
NONE · XIMET · ÆVO.

In de afsnede: J. P. MENGER F

Kz. Binnen een cirkel van 42 sterren het op-
schrift:

WILH. FRID.
 ALEX. ANNA.
 LUDOV.
 REG. SUEC. NORV.
 PRINC. NEERL.
 NATA
 D. V. AUG.
 MDCCCXXVIII.
 DEFUNCTA
 D. XXX MART.
 MDCCCLXXI.

Grootte 48 m.M.

Prijspenning der Vereeniging voor fabrieks-
 en handwerksnijverheid bij een wedstrijd te
 'S GRAVENHAGE.

Vz. Eene zittende vrouwenfiguur, rustende met
 de linkerhand op een wapenschild (Neder-
 land), houdt in de rechter een krans boven
 eene verzameling attributen der nijverheid.

Omschrift: VEREENIGING TER BE-
 VORDERING VAN FABRIEK- EN
 HANDWERKSNIJVERHEID IN NEDER-
 LAND.

Kz. Een eikenkrans.

Omschrift: NATIONALE WEDSTRIJD
 VOOR WERKLIEDEN. AFDEELING
 'S GRAVENHAGE.

Grootte 38 m.M.

1872.

Gedenkpenning op het 2^e eeuwfeest van
GRONINGEN'S ontzet.

Vz. De staande Groningsche stedemaagd, houdende in de linkerhand eene vaan met het stadswapen, strekt de andere uit over een kussen met de sleutels der stad liggende op een voetstuk, dat ook het stedelijke wapen vertoont. Achter de stedemaagd ligt de Nederlandsche leeuw.

Omschrift bovenlangs: ONDER MIJNE
HOEDE VEILIG.

In de afsnede: GRONINGEN CON-
STANT, 1672.

Langs den rand staat: J. H. EGENBERGER INV.

J. P. MENGER F

Kz. (Gesneden door J. P. M. MENGER). Een monument met het borstbeeld van RABENHAUPT, rechts en links vaandels en kanonnen. Op het monument leest men, boven: MDCCCLXXII en onder: TER EERE VAN RABENHAUPT. Langs den kant staat: J. P. M. MENGER F.

In de afsnede in drie regels: HET
TWEDE EEUWFEEST — VAN GRO-
NINGENS ONTZET — GEVIERD 28
AUG. 1872.

Grootte 53 mm.

Strooiopenning bij gelegenheid van den nationalen feestdag van 1 April 1872.

Vz. Binnen den Hollandschen tuin een piek met den vrijheidshoed, staande tusschen twee oranjeboomen. Ter weerszijden 1572—1872.

Kz. Binnen een parelcirkel het geschrift:

I
APRIL

1572

Omschrift: DAGERAAD ONZER VRIJHEID.

Grootte 25 mM.

1873.

Penning op het bezoek van Koning Willem III aan Alkmaar op den gedenkdag van de heldenfeiten aldaar voor 300 jaren.

Vz. Het bekranste wapen der stad met leeuwen als schildhouders; daaronder 1573.

Omschrift: HULDE AAN DEN MOEDER VOORVADEREN.

Kz. TER HERINNERING
AAN HET BEZOEK
VAN
KONING WILLEM III
TE ALKMAAR
OP 8 OCTOBER

1873

Boven en onder eene ster.

Grootte 37 mM.

1875.

Gedenkpenning op v. LEEUWENHOEK's ontdekking der microscopische wezens, tevens prijpenning van de Koninklijke Academie van Wetenschappen.

Vz. Het linksgekeerde borstbeeld van v. LEEUWENHOEK; onder de hals: J. P. MENGK F.

Omschrift bovenlangs: ANTHONIJ VAN LEEUWENHOEK; *onderlangs:* ONDEKKER DER MICROSCOPISCHE WEZENS, SEPT. 1675.

Kz. Een lauwer- en een eikenkrans vereenigd door een microscoop.

Omschrift: TOEGEWEZEN DOOR DE KONINKLIJKE AKADEMIE VAN WETENSCHAPPEN TE AMSTERDAM.

Grootte 65 mM.

1876.

Eerepenning voor G. H. A. VAN BIJLEVELT bij zijn 50-jarig priesterschap.

Vz. Zijn linksgekeerd borstbeeld binnen een parelcirkel.

Omschrift: RMO. DMO. GVLIELMO HENRICO ANTONIO VAN BIJLEVELT.

Onder staat: J. P. MENGK F

Kz. Binnen een parelcirkel en onder een door een prelatenhoed gedekt schild (het geslachtswapen van VAN BIJLEVELT) waaraan het Ridderkruis van den Nederlandschen

leeuw hangt, en waaronder een lint met de woorden: „QVIS ERGO NOS SEPARABIT”, leest men het opschrift:

DECANO DILECTO
IN
AVREO GLORIOSI
SACERDOTII SVI
JVBILAEO.

Omschrift onderlangs op een matten rand: CLERVS DISTRICTVS NARDENSIS DIE XXVI APRILIS MDCCCLXXVI.

Boven in den rand een stralend kruis.

Grootte 65 m.M.

1877.

Gedenkpenning op het eeuwfeest der Nederlandsche Maatschappij tot bevordering van Nijverheid, zijnde de toenmalige prijspenning der Maatschappij (zie DIRKS N°. 849) in zoverre gewijzigd, dat de voorstelling der Vz. omgeven is door een parelcirkel en een matten rand, waarop het omschrift voorkomt. In de afsnede zijn het jaartal en de naam v. d. k. weggelaten.

Ook de Kz. is die van den gewonen prijspenning, omgeven door een parelcirkel en een matten rand, waarop het omschrift: „VERMEERDERING VAN VOLKSWELVAART HET DOEL DER MAATSCHAPPIJ”. Binnen den lauwerkrans staat:

HAAR
 EEUWFEEST
 GEVIERD
 JULIJ
 1877

Grootte 60 mM.

De tegenwoordige prijspenning der Maatschappij is aan dezen gedenkpenning gelijk, behalve dat op de kz. de inscriptie binnen den krans ontbreekt.

Grootte 44 mM.

Prijspenning, groot en klein, voor de internationale tuinbouw-tentoonstelling te AMSTERDAM.

Vz. Flora, houdende in de linkerhand een met bloemen gevulden hoorn, in de rechter een krans, staat tusschen een korf met bloemen en rechts tropische gewassen. In de afsnede 1877. Alles is omgeven door een parelcirkel en een matten rand met het omschrift: INTERNATIONALE TENTOONSTELLING VAN TUINBOUW.

Kz. (Gesneden door J. P. M. MENGER). Binnen een parelcirkel en een matten rand een zware bloemenkrans, onderaan belegd met de wapens van Nederland en van Amsterdam, waarboven de Koninklijke kroon.

Grootte 68 en 40 mM.

Prijspenning van de stad AMSTERDAM.

Vz. Bij de Amsterdamsche Stedemaagd, die gezeten is op een antiken zetel met het wapen der stad, staat een Genius, die met de rechterhand een krans legt in haar schoot, en met de linker een krans houdt boven de hoofden van twee vrouwefiguren, voorstellende de schilderkunst en de toonkunst. In de afsnede leest men:

F STRACKÉ INV. J. P. MENGES FEC.

Kz. Een lauwerkrans.

Grootte 50 m.M.

1878.

Gedenkpenning op het huwelijk van H.H. K.K. H.H. PRINS HENDRIK DER NEDERLANDEN EN PRINSES MARIE VAN PRUISSEN, aangeboden door zeven scherpshuttersvereeningen onder beschermheerschap van den Prins.

Vz. De rechts gekeerde beeltenissen van den Prins en de Prinses (accolées) binnen een parelcirkel en een matten rand met het omschrift: Z. K. H. PRINS HENDRIK DER NEDERLANDEN EN H. K. H. PRINSES MARIE VAN PRUISSEN — 24 AUG^s 1878. — Op de afsnede van den hals der Prinses staat J. P. MENGES F.

Kz. Het opschrift:

AAN
 DEN PRINS BESCHERMHEER
 EN
 H. D. GEMALIN
 DE WEERBAARHEIDS VEREENIGINGEN
 TE
 AMSTERDAM, CLAUDIUS CIVILIS
 's GRAVENHAGE, ORANJE NASSAU
 HILVERSUM
 LAREN, LOCHEM, GORSEL
 SOEST EN BAARN
 UTRECHT, DE ZWIJGER

omgeven door een parelcirkel en een
 matten rand met het omschrift: WIJ ZUL-
 LEN JUICHEN OVER UW HEIL EN DE
 VAANDELEN OPSTEKEN. PS. XXV: 6.
Grootte 62 mM.

Gedenkpenning op de oprichting der Uni-
 versiteit te AMSTERDAM.

Vz. De Geneeskunde, de Godgeleerdheid en
 de Rechtsgeleerdheid, voorgesteld door
 drie vrouwefiguren, dragende onderschei-
 denlijk een spiegel met omgekrulde slang,
 den bijbel en een palmtak, een zwaard
 en eene weegschaal. — Op de afsnede
 van het grondstuk staat: J. P. MENGER F.

Kz. (Gesneden door J. P. M. MENGER.) Het
 gekroonde Amsterdamsche wapen met de
 schildhouders binnen een rand verdeeld

in vijf vakken waarop de emblemata der vijf faculteiten.

Onder het wapen staat
ACADEMIA AMSTELODAMENSIS
IN ILL. ATHENAEI LOCUM SUCCESSIT
I D. OCTOB. MDCCCLXXVII.

Grootte 65 mM.

1879.

Gedenkpenning op het 200-jarig bestaan der artillerie-werkplaatsen te DELFT.

Vz. De gebouwen der artillerie-werkplaatsen binnen een rand met het omschrift: AFFUITMAKERIJ — CONSTRUCTIE WERKPLAATSEN. 1679—1879.

Kz. (Gesneden door J. P. M. MENGER.) Binnen een eiken- en lauwerkrans twee kanonnen en daarboven

DELFT.

22 NOVEMBER

1879

alles binnen een matten rand met het omschrift: 200 JARIG BESTAAN VAN 's RIJKS ARTILLERIE INRICHTINGEN.

Grootte 45 mM.

Gedenkpenning op het 3de eeuwfeest der Unie van UTRECHT.

Vz. (Gesneden door J. P. M. MENGER). Het borstbeeld van graaf JAN VAN NASSAU binnen een parelcirkel en een matten rand

met het omschrift bovenlangs: GRAAF
JAN VAN NASSAU, onderlangs: STICH-
TER DER UNIE VAN UTRECHT.

Kz. De Nederlandsche leeuw met zwaard en
pijlbundel op een met sterren bezaaid veld
en beschenen door de stralen van een
Alziend oog.

Omschrift bovenlangs: DANKBAAR-
HEID, EENDRACHT, VRIJHEID. Onder:

1579—1879.

Grootte 65 m.M.

Gedenkpenning op het overlijden van Z. K. H.
PRINS HENDRIK DER NEDERLANDEN.

Vz. De rechtsgekeerde beeltenis van den Prins
met het omschrift: HENRICVS. PRIN-
CEPS. NEERLANDIAE. NATVS. I D.
JVNIIS. MDCCCXX. — Op de afsnede
van den hals staat J. F. MENGERS

Kz. Eene vrouwefiguur legt een krans op een
voetstuk met het Nederlandsche wapen,
waarop een urn staat met een afhan-
genden sluier, en waartegen rusten een
schild met het Nederlandsche wapen en
eene omgekeerde brandende toorts.

Omschrift: QVIS. DESIDERIO. SIT.
PVDOR. AVT. MODVS. TAM. CARI. CA-
PITIS. — In de afsnede staat: OBIIT.
I D. JANVARIIS. MDCCCLXXIX.

Grootte 50 m.M.

Koninklijke prijspenning (Academie-model).

Vz. De rechtsgekeerde beeltenissen van H.H. M.M. den Koning en de Koningin. Op de afsnede van den hals van 's Konings beeld staat: J. P. MENGER F.

Omschrift: WILLEM III EN EMMA KONING EN KONINGIN DER NEDERLANDEN.

Kz. (oud, gesneden door v. D. KELLEN.) Een half ontrold perkament binnen een lauwerkrans, daarboven de Koninklijke kroon.

Grootte 50 mM.

1881.

Eerepenning voor den Luitenant-Generaal K. v. DER HEYDEN, Gouverneur en Militair Bevelhebber van ATJEH.

Vz. (Gesneden door J. P. M. MENGER). De beeltenis van Generaal VAN DER HEYDEN in uniform binnen een matten rand met het omschrift: LUIT.-GEN. KAREL VAN DER HEIJDEN ADJ. D. K. GOUV. MIL. BEVELH. VAN ATJEH. 1877—1881.

Kz. Generaal VAN DER HEYDEN te paard, met een verband over het linker oog, de troepen aanvoerende. In de afsnede staat:

SAMALANGAN

26 AUG. 1877.

Alles binnen een matten rand met het omschrift: HULDE AAN DEN DAPPEREN EN

BELEIDVOLLEN VELDHEER. — Rechts tegen den rand staat: J. P. M. F.

Grootte 65 mM.

Penning bij gelegenheid der viering van het 245-jarig bestaan der Utrechtsche Hoogeschool o. a. met eene maskerade voorstellende den intocht van den AARTSHERTOG MATTHIAS VAN OOSTENRIJK binnen BRUSSEL in 1578. 1)

Vz. De Aartshertog in een zegekar met vier paarden bespannen.

Omschrift: SPEM. ADFERT. MATHIAS.
1881.

Kz. (Gesneden door J. P. M. MENGER). Eene versterkte stad, beschenen door eene staartster, omgeven door een rand met het omschrift: OFFENSI NUMINIS ASTRUM 1578.

Grootte 45 mM.

1882.

Prijspenning van de Amsterdamsche Universiteit.

Vz. (Gesneden door J. P. M. MENGER). Het wapen van AMSTERDAM met den Keizerskroon en de schildhouders.

Omschrift: PRAEMIUM. CERTAMINIS.
IN. ACADEMIA. AMSTELODAMENSI.
INDICTI.

Kz. Een zware lauwerkrans tusschen twee

1) Deze penning is eene vrije nabootsing van dien vermeld bij v. LOON I, bl. 243.

parelcirkels. Om den krans is een lint geslingerd, en op den krans liggen een boek met $\overline{\text{A}\Omega}$, een aardglobe en twee verrekijkers, een staf met omkronkelende slang, een perkamentrol door een krans gestoken, eene weegschaal en een zwaard.
Grootte 60 mM.

1885.

Eerepenning op P. J. H. CUYPERS, ontwerper en bouwmeester van het Rijks-Museum te AMSTERDAM.

Vz. (Ontworpen door L. JÜNGER). De beeltenis van P. J. H. CUYPERS, links gekeerd; daaronder: L JÜNGER D. Op de afsnede van den hals staat: J. P. M. P.

Omschrift: PETRUS. JOSEPHUS. HUBERTUS. CUYPERS. GEBOREN. TE. ROERMOND. 16. MEI. 1827.

Kz. (Gesneden door W. SCHAMMER). Binnen een lauwerkrans het opschrift:

DEN
ONTWERPER EN
BOUWMEESTER VAN
HET RYKS MUSEUM
TE AMSTERDAM
BY DE VOLTOOIING
EN OPENING
VAN DAT GEBOUW
AANGEBODEN.

Grootte 50 mM.

1887.

Gedenkpenning op het huwelijk van J. R. H.
NEERVOORT VAN DE POLL en M. J. E. G. P. ZUBLI.

Vz. Hunne rechtsgekeerde beeltenissen (accollées). Op de afsnede staat: J. P. M.

Kz. (Gesneden door W. SCHAMMER). Binnen een bloemenkrans het opschrift:

JACOBUS
RUDOLPH HENDRIK
NEERVOORT VAN DE POLL
EN
MARTHE JEANNE ELSINE
GEERTRUIJDA PHILIPPINE
ZUBLI
GEHUWD TE AMSTERDAM
20 MEI

1887.

Grootte 60 mm.

Nieuwe prijspenning van het LEGAAT HŒUFFT.
Vz. Als die van den ouden prijspenning (zie DIRKS N°. 616), de houding en de kleding der beide figuren eenigzins gewijzigd. In de afsnede staat: J. P. MENGER F.

Omschrift: CERTAMINA POESEOS
LATINAE.

Kz. (Gesneden door W. SCHAMMER). Binnen een zwaren lauwerkrans het opschrift:

ACADEMIA REGIA
DISCIPLINARVM

NEDERLANDICA
EX LEGATO
JACOBI HENRICI
HOEUFFT.

Grootte 75 mM.

1890.

Gedenkpenning op het 50-jarig priesterschap
van H. POPPEN, pastoor en deken te AMSTERDAM.

Vz. Zijne rechtsgekeerde beeltenis met het
omschrift: HENR · POPPEN · SS · D ·
· N · LEONIS · XIII · PRAEL · DOM ·
ECCL · CATH · HARL · CAN ·
DEC · AMSTELOD ·

Op de afsnede van den arm staat: J P M

Kz. (Gesneden door W. SCHAMMER.)

DECANO · OPTIME · MERITO
QVINQVAGESIMVM
AB · INITALO · SACERDOTIO · ANNVM
CVM · FELICITER · COMPLEVISSET
VII · KAL · DECEMBR · AN · M · DCCC · XC
D · D · D ·

CLERVS · AMSTELODAMENSIS ·

Grootte 65 mM.

Utrecht, Juni 1893.

L. W. A. BESIER.